

מסורת הש"ס

(א לעיל טז; ב) (ג) וְעַתָּה מַמְנֵס הֵיטָה מִיָּד עַמְיִם לְעִיל כְּטוֹ: (ד) לְעִיל לֵה. [וְעַתָּה יִרְוֶשׁ פְּסָחִים פִּיּהּ הַגָּן.] (ז) כִּימוֹת. ט הִיב וּקְרָא נִדְבָה פְּרִישׁ ז' כְּהִי"ט (ח) לְעִיל לַח. נה. כ"ב קל: סְנַהֲדְרִין ד': הַרְוִיחַ: ו: י. י. (י) יוֹמָא מַה. מְנַחֵת כ"י. (ל) מוֹלָן כַּב. יִרְוֶשׁ יוֹמָא פִּי"א הִיא, (מ) מְנַחֵת צִדוֹ. (נ) מוֹלָן כַּא: (ו) עַם הִיב וּקְרָא נִדְבָה שֵׁם הִי"ט, (ס) [וְעַתָּה מַחַם דְּיָהּ מַחֵן וּמְנַמֵּת נַח: דְּיָהּ דְּכַשׁ לֹא דְכַשׁ וְיִי' וְלֹאֵהּ דְּרַשָׁה דְּכַשׁ וְיִי', וְלִפְנֵי' אִיל' לִיָּי נִמִי הִיב:]

שינויי נוסחאות

[א כ"ה מְנַמְנֵס, וּבְכַתְּיִי וּבְדִיל לִימָח. וְעַי מְסַהֵ"שׁ: ב] תַּיַת אַל מַמְח. (ש"ס: ט) [ג] וּמְלַךְ שְׁתַּחֲא מוּלְיָקָה (ש"ס: ט) [ד] מַיִסוֹת מוֹמֵן הוֹא לִמָּח כְּיִי"ל. וְנַשְׁמֵן דְּמַעֲלִין קו. [ה] כְּפִי' טוֹפָא אֹרְחִי בְּרַאשׁ וּבְגוּף וּמְנַמְנֵה שְׁבַחְהֵם (ש"ס: ט) [ו] לְעִיל' (ש"ס: ט) [ז] שְׁמֵי' וּבְהִי"ט טוֹפָא אֵלֶּה עַל קִיר אֹרְלִם: [ח] סִי' וְדַמְתָּ מְחַמְצָה (ש"ס: ט) [ט] מַיִסוֹת כִּל מַמְחָק. לְעִיל הוֹא (ש"ס: י) תַּיַת בְּנִרְצַתְהָ מַמְחָק (ש"ס: י) [י] לְעִיל' מוּלְמַלְמֵה (ש"ס: י) [יב] מְרַחֲבִים וְרַשְׁעָה אֹרְחִי בְּכַנְפֵי לְעִיל' (ש"ס: יג) אֹרְחִי וְגַר לְעִיל' וְסִי' וְהַיִּי' וּמַה אַנִּי מוּקִיִּים מַה שְׁנַמְרַב רַבִּי (ש"ס: יד) [טו] הַדָּם וְתַיַתִּים מְרַמֵּי לִימָחַ] [נ] וְיִי' דְּכִי שַׁח לְפִסְקוֹן מְנַיִקָת מִיב וּקְרַע מַדְבַּע פִּרְשָׁה ז', וְעַיִשָׁה כְּפִי' מַעֲרַב הַיָּסִים דְּכַפִּי הַמּוֹמֵס וְחַמְלָן בְּרַס רַשִׁי' כַּתְּמִי: (ש"ס: ט) [ז] הַקְּטִירִי בַּה (ש"ס: ט) [ח] הַקְּטִירָה וְהוֹא (ש"ס: ט) [יח] כְּמוֹ שְׁעוּשִׁין שְׁלוּלִין הַעוֹף (כ"ט: ט) [יט] בְּנִצָּה (ש"ס: כ) שְׁלֵא יִטְוֵל יִתְרָה לְעִיל' (ש"ס: כ) סִי' דְּרִישׁ לְוַמֵּר הַיִּלְקֵן הַכְּתוּב בִּין חֲטָאֵת הַעוֹף לְעוֹלָת הַעוֹף [גוּגְלוֹן, אֹלִי' לְעִיל' וְיִי' דְּרִישׁ הַדָּם וְהַקְּטִירִי בִּין חַיִּים הַיִּנְיָ מוּהַקְּרִיב לֹה וְלֹא לְאֹהֵר וְהוֹא מוּדְמַסְטִיב הַקְּטִירִי אַל מִן הַתּוֹרִים (ש"ס: כב) [ג] לְעִיל' לְוַמְלָק. [ו]תַּיַת וְהַקְּטִירִי מַמְחָק מוּלְמָלְק. (ש"ס: כג) שְׁלֵא טוֹפָא נִשְׁפָּר דְּבַחִים וּקְמוֹץ הַכְּתוּן: [ד] לְעִיל' כְּכַלִּי (ש"ס: כד) [ה] אַבֵּל כִּל כְּמַה דְּלַע דִּיעֵינן שְׁתַּחֲא בִּדַּר שְׁפִיר מַחֲשֵׁב מִן זַבַּח וְרַבִּי (ש"ס: כה) וּמְלַךְ שְׁתַּחֲא מוּלְיָקָה בְּעַצְמוֹ לְעִיל' (ש"ס: כו) [ז] הַיִּקְשָׁא דְּרַשָׁא אֲחִירָאִים אֵל מַמְחָק וְרַבִּי לְעִיל' (ש"ס: כז) [ח] לְעִיל' הַחֲטָאֵת (ש"ס: כח) כְּלִי' מִינְיֵהּ (ש"ס: כט) [י] לְעִיל' מְלִיקָה שְׁמַעְלָא (ש"ס: לו) [א] מְלִיקָה (ש"ס: לז) [ב] חֲשִׁיב קִיר מְכוּן לְעִיל' (ש"ס: לט) כ"ה כְּכִי"ט. וְלַפְנֵינוּ עַלְמָנוּ:

ליקוטים

וכי תעלה על קרתך לאהרן שהקטיר שחולק ומצטנף ולא יתכן לומר שהקטיר את הדמם ויקטירו ואחר כך ומצטנף הגוף על קיר המזבח והקטיר אותו, לפי שאין מקריבים אברים לעולם בשום קרבן אלא לאהרן הרצאת דמיו כי הדם הוא בנפש יספר בכל הקרבנות ומצטנף שמים וקולף א. (טו) אבא יוסי בן חנן אומר ונטילה גוטל קורקבנה עמה. על הפסוק (ויקרא א טו) והסיר את מוראתה בנוצתה. פירש"י בנוצתה, עם בני משיח, ונוצה לשון דבר המאוס, כמו כי נצו גם נטר. והוה שחרגם אונקלוס באוכליה, והוה מדרשו של אבא יוסי בן חנן שאמר גוטל את קורקבן עמה. ורובינן אביר קודר את הופק בשני עין ארובה ונטולה עם הנוצה של העור ע"כ. ואינו נכון, שאין נוצה בשום מקום אלא נוצה

גַּבַּ' והקריבו מה תלמוד לומר. בעולם העוף כמיז והקריבו הכהן אל המזבח מה ת"ל הֵאֵל כְּמִיז וְהַקְּרִיב מִן הַתּוֹרִים וְגו' וליכמוז בתורה ומלך הכהן את ראשו על המזבח: **פרידון**. גחולות: **לקצוע** לו **כסן**. שלא ימלקנו זר: **לא קצע** לו **כסן**. דשחיטה צור כשירה:

קצע לה **כלי**. דנפקא לן מויקח את

המאכלת לקמן בצידך פירקין (יב):

ס"ל כסן ומלך אמר רבי עקיבא כו'.

כולה ר' עקיבא קאמר לה: **בעלמו** של **כסן**. בלפורנו ולא בסכין: **צין למעלה** יא. מן הסוּט: **מן האוּר**.

מן הגרין: **ונאמר** להלן. במטאת [העוף]: **הקטיר אוּסוּ**. [ו]שסע

בכנפיו ולא יצדיל והקטיר אוּסוּ יא

אני יודע מה שאמרם תמילה ומלך את ראשו והקטיר בהקטרט הראש:

דמו נוּוּ. מדלח כמיז ונמנה מדמו יא

מאחר שפסטי הוּא ממנה. וא"ת

במילוי הגוף, לא מקיימא דמו כולו:

ה"ג טו [ס"ל **ומלך והקטיר ונמנה דמו**

וכי סענה על דעתך משהקטיר

ממנה אלא לומר נך **מה הקטרה**

כראש המוצה אף המילוי כראש

המוצה: **וכא לקרן דרומים מורחים**

גרסינן: **למטה מרגליו**. שהסוּט

למטה מן הסוצב אמה: **אלא כראש**

המוצה. דבעינן והקטיר ונמנה דמו

שיהא מילוי צדיק הסמוך למקום

הקטרה: **מאי צניינוּ**. כלומר במאי

קמיפלגי הֵא ע"כ למ"ק גופיה אית

ליה והקטיר ונמנה דמו דלי לאו ס"ל

קיר העליון מנא ליה: **עושה מערכה**

כו. למ"ק הרווא לעשות מערכה על

גבי סוצב וְלִהֲקַטִּיר טו] **עושה הילךך**

מילוי שמתה הסוצב סמוך למקום

הקטרה יא: **יכול יקדיח**. את העור

בסכין ויטלנו לופק לצדו בלא עור

ובלא נוּמֵה כְּמוֹ יא] שְׁלוּלֵין עוֹף עוֹשִׂין:

ונוטל אס קורקבנה. ונומנה לשון

פרש ודבר מאוס הוּא כְּמוֹ (איכה ד)

כִּי נָלוּ גַם נְעוּ: בְּנוֹצָהּ יא] **שלה**.

ולא יא] **וימר ממנה שכנגד הזפק**

הֵא

ממול עורף אי מה להלן מולך ואינו

ומלך והקטיר מה הקטרה הראש לעצמו

והקטיר אותו הרי הקטרת הגוף אמורה

הא מה אני מקיים וְהַקְּטִיר הַמּוּזַבְחָה

בהקטרת הראש הכתוב מדבר וְנִמְצָה דְמוֹ כוּלוֹ יא] **קיר המזבח** ולא על קיר

הכבש ולא על קיר ההיכל יא] **ואיזה זה**

זה קיר העליון או אינו אלא קיר התחתון

ודין הוא מה בהמה שחטאתה למעלה

עולתה למטה עוף שחטאתו למטה

לאחר שהקטיר חוזר וממצה אלא לומר

לך מה הקטרה כראש המזבח

אף מיצוי כראש המזבח הא כיצד יהיה עולה

כבכש ופונה לסובב ובא לו לקרן

דרומית מזרחית היה מולך את ראשה

ממול ערפה ומבדיל וממצה יא]

מדמה על קיר המזבח * (ט) **אם עשאה**

למטה מרגליו אפילו אמה כשירה

רבי נחמיה ורבי אליעזר בן יעקב

אומרים כל יא] עצמה אין נעשית

אלא כראש המזבח מאי בינייהו

אביי ורבא דאמרי תרוייהו עושה

מערכה ע"ג סובב איכא בינייהו: **בא לו**

לגוף כו': **ת"ר** * (ט) **הססיר את מוראתו**

בנוצתה י זו זפק יכול יקדיר בסכין

ויטלנו ת"ל * (ט) **בנוצתה נוטל את הנוצה**

עמה אבא יוסי בן חנן אומר נוטלה

ונוטל קורקבנה עמה דבי רבי

ישמעאל תנא בנוצתה בנוצה שלה

קודרה בסכין כמין ארובה:

קדשי קדשים פרק שישי זבחים

והקריבו מה תלמוד לומר. וא"ת דכפ"ק

דכפ"ק דכפ"ק דחולין (כא): **דריש כא]**

לכרשא אחרינא הֵא אִלְעִיטְרִין לְכַדְרֵשִׁין

הכא דריש מדממכיה לתורים ובני יונה

ש"מ פרידה אחת והמס

דריש מדממכיה לזהקטיר יא] ואין לומר

דדרשין תרתי משום וי"ו דוהקריבו

דהא בחולין הוּא רַבִּי

ישמעאל דלא דריש וי"ו פ' אלמנה

(יבמות דף סח: *):

עוֹף שְׁלֵא קָבַע לֹא צִפּוֹן אינו דין

שְׁלֵא קָבַע לֹא בַהֶן: וא"ת

קמילא מוכיח דלא קצע לה לכן

וקצע לה כהן יא] **יש** לומר מה

למנחה שטעונה הגשה ותנופה

וקידוש קומץ וכל יא] שרת וא"ת יולף

מדליתקש טחאת למנחה כדלמרינן

לעיל דף סג: [ונראה דמסכתר ליה

דלא תהוי מליקה עבודה יומר

משמיטה: **בן עוף שקבע לֹא בַהֶן**

אינו דין שיקבע לֹא בַהִי. וא"ת

קמילא מוכיח שקצע לה כהן ולא

קצע לה כלי וי"ל מה למנחה שכן

אינה מיני דמים וא"ת מה לכן לאן

שכן מין זבח אצל עוף לא חשיב ליה

מין זבח כפ"ק (לעיל דף ט: *) וי"ל דהיינו

משום דקיס לן שהוּא צִיד אַזְל יא]

אי הוה צבלי הוה חשיב מין זבח

וא"ת מה לכן לאן שכן טעון אפון על

כן נראה דמעיקרא סמיך אהיקשא

דזאת התורה דילפינן מינה מה עולה

טעונה כלי דעופות נמי כמיזי כההוא

עיינא מדפריך פ"ק דחולין (דף כב).

ציוס מציוס לזומו נפקא וצמגילה

פרק הקורא למפרע (דף כ): **גבי כל**

היוס כשר למליקה דרשין בגמרא

מציוס לזומו:

תלמוד לומר הבחן ומלך יא]

בעצמו שר' בהן: וא"ת

ויולף מדליתקש לעיל מטאת העוף

למנחה וי"ל מטאת איתקש עולת

העוף לא איתקש ועוד כיון דליכא

לאוקומי ייקש יא] **לא מפקא מק"ו**

דהכא ועוד דלדברה נקיש דהיקשא

דזאת המורה לעולה צבלי כה]

וכי תעצה ע"ז דעתך שזר קרב

צבובה. וּשְׁפִילְיוֹ מֵאֵן דְּלִית

ליה הך כפרא גבי הגמת אלימא (יומא

דף מה). משום דהא אפשר דקאי

אלארעא ועינדי במפוחא:

אף מליקה כראש מובה. מטאת יא]

ועולת ילפי מדדדי כה]

עורף העליון בעצמו של כהן בג"ש

נאמר כאן ומלך ונאמר להלן ומלך

אצל להנריך לחטאת מליקה כראש

המוצה כעולה יא] לא ילפינן משום

דעולה לא ילפא אלא מהיקשא

דהקטרה ודבר הלמד דהיקש אינו

חוזר ומלמד בג"ש מדרבי יוחנן כדלמר

פרק איזוהו קומץו (לעיל דף מט:)

וא"ת כפ"ק דקדושין (דף לו.) דלמר

דמליקה אינה כשירה בנשים דליתקש

להקטרה ובהקטרה כמיז בני אהרן

ולא צנוט אהרן מינא מליקה דעולה

מליקה דמטות מנלן דבר הלמד

דהיקש אינו חוזר ומלמד בג"ש וי"ל

דגלוי מילתא בעלמא הוּא כסן ולא

הכנה (שם) **עולת העוף ממול עורף**

מהיקשא דכמטת מטאת העוף וליט

ליה ג"ש דהכא

שעמ מטהסן מתי: מוח הקבירה הראש

בעצמו יא' טו' וא"ת אי מה הקטרה אינה

על מליקה אס לא הצידי בעולה אינה

מעבט, וא"כ למה

לעל דמ"ק אית לה דמשמעת הסכן

משמע תרמי שמהא מליקה בעלמו

של סן ולקצוע לו כהן וריש אית

ליה דהסכן אמת לומר שמהא מליקה

בעלמו של סן לא פסוק דלרין

כהן כדמפרש לתלמודא אצל ודאי לא

שעמ מטהסן מתי: מוח הקבירה הראש

בעצמו יא' טו' וא"ת אי מה הקטרה אינה

על מליקה אס לא הצידי בעולה אינה

מעבט, וא"כ למה

לעל דמ"ק אית לה דמשמעת הסכן

משמע תרמי שמהא מליקה בעלמו

של סן ולקצוע לו כהן וריש אית

ליה דהסכן אמת לומר שמהא מליקה

בעלמו של סן לא פסוק דלרין

כהן כדמפרש לתלמודא אצל ודאי לא

שעמ מטהסן מתי: מוח הקבירה הראש

בעצמו יא' טו' וא"ת אי מה הקטרה אינה

על מליקה אס לא הצידי בעולה אינה

מעבט, וא"כ למה

לעל דמ"ק אית לה דמשמעת הסכן

משמע תרמי שמהא מליקה בעלמו